

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ด้านผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต่อการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ศึกษากรณี : สมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ด้านผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ต่อสถานการณ์การเปิดการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ศึกษาลักษณะการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทางการประกอบอาชีพภายหลังจากมีการรับรู้การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และเพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการด้านอาชีพผู้เลี้ยงโคนม ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสามารถประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด จำนวนทั้งหมด 224 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 ราย และการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) จำนวน 209 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยค่าสถิติ t-test และ F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พร้อมเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นประชากรในการศึกษา

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 37.1 รองลงมาอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 27.7 ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย คือมีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ

43.3 รองลงมาจากระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 23.7 และมีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 26.3 เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นต้น

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนมากมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 42.0 รองลงมาอยู่ในช่วง 6-10 ปี ร้อยละ 40.6 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงโคนม ร้อยละ 88.8 โดยจำนวนครั้งของการเคยเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-5 ครั้ง ร้อยละ 62.8 รองลงมา อยู่ในช่วง 6-10 ครั้ง ร้อยละ 23.6 เกษตรกรร้อยละ 53.6 การเลี้ยงโคนมครั้งแรกอยู่ระหว่าง 1-5 ตัว รองลงมา 6-10 ตัว และใช้เงินทุนเริ่มต้นทั้งหมดอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาท ร้อยละ 37.9 รองลงมา อยู่ในช่วงไม่เกิน 100,000 บาท ร้อยละ 36.6 และส่วนใหญ่การถือครองที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง เฉลี่ย 2-10 ไร่

จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว ร้อยละ 86.2 มีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 1-2 คน ร้อยละ 55.8 และ 3-4 คน ร้อยละ 38.8 มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 13.8 โดยมีจำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 1-2 คน

ในการรับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมกำแพงแสน โดยเอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์ และจากเพื่อนบ้านหรือกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเดียวกัน

รายได้ต่อปีจากการเลี้ยงโคนมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 25.9 รองลงมา อยู่ในช่วง 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 21.0 และ 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 14.7 และพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 500,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 3.6 เมื่อเปรียบเทียบรายได้จากการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในปี พ.ศ. 2548 ภายหลังที่มีการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นเวลา 1 ปี กับรายได้ปี พ.ศ. 2547 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีรายได้ลดลงร้อยละ 75.0 และเพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.0 เนื่องจากการเพิ่มปริมาณโคนมในฟาร์ม แต่เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วพบว่า รายได้โดยรวมของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดลงกว่ารายได้ในปี พ.ศ. 2547

2. การรับรู้ของเกษตรกรต่อสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

2.1 การรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรี

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรี โดยเรียงลำดับค่าร้อยละตามความรู้ที่ตอบถูกมาก 3 ลำดับ ดังนี้ รัฐบาลมีการลงนามทำสัญญาเพื่อ

เปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศออสเตรเลีย มากที่สุด ร้อยละ 90.2 รองลงมา เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม มีการรวมกลุ่มยื่นข้อเรียกร้องไม่ให้รัฐบาล มีการเปิดเสรีเพื่อนำเข้านมผงชาดมันเนยจากประเทศออสเตรเลีย คิดเป็นร้อยละ 89.3 และการเปิดเขตการค้าเสรี คือ การทำข้อตกลงระหว่าง 2 ประเทศขึ้นไป โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อลดภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกภายในกลุ่มประเทศที่ลงนามทำสัญญา ร้อยละ 84.8 และค่าร้อยละของเกษตรกรตามความรู้ที่ตอบไม่ถูกต้อง คือ รัฐบาลไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีนำเข้านมผงชาดมันเนยจากประเทศออสเตรเลียแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม มีความรู้ไม่ถูกต้องมากที่สุดร้อยละ 81.7 เมื่อพิจารณาภาพรวมของการรับรู้ของเกษตรกรด้านความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.65 แสดงว่าเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การรับรู้ผลของการเปิดเขตการค้าเสรี

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการรับรู้ผลของการเปิดเขตการค้าเสรี โดยเรียงลำดับค่าร้อยละตามความรู้ที่ตอบถูกต้องมาก 3 ลำดับ ดังนี้ เพื่อความอยู่รอดในการประกอบอาชีพ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต้องปรับตัวในการ ประกอบอาชีพเพื่อแข่งขันกับสินค้านมผงชาดมันเนยที่นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย มากที่สุดร้อยละ 97.8 การปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ต้องลดต้นทุนการผลิตนํ้านมดิบ มีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐานและต้องร่วมมือกันในกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และอำนาจในการต่อรอง ร้อยละ 96.9 และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต้องเลิกประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม ถ้านํ้านมดิบไม่สามารถจำหน่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 96.4 และค่าร้อยละของเกษตรกรตามความรู้ที่ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60.3 คือหลังการเปิดเขตการค้าเสรี โรงงานผู้ผลิตนมพร้อมดื่มยังคงซื้อนํ้านมดิบจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในประเทศมากกว่าการซื้อนมผงจากประเทศออสเตรเลีย ร้อยละ 60.3

เมื่อพิจารณาภาพรวมของการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.85 แสดงว่าเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด มีการรับรู้อยู่ในระดับสูง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์การฝึกอบรม และปัจจัยด้านการประกอบอาชีพด้านจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนม ที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และปัจจัยด้านการประกอบอาชีพด้านจำนวนพื้นที่ถือครอง และช่องทางการเปิดรับข่าวสาร อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้ด้านความรู้เกี่ยวผลของการเปิดเขตการค้าเสรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ตำแหน่งในสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนม สถานภาพทางสังคม และปัจจัยด้านการประกอบอาชีพด้านรายได้จากการเลี้ยงโคนม และการลงทุนในอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ลักษณะการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมภายหลังจากมีการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

เกษตรกรมีการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพโดยรวม สอดคล้องกับระเบียบมาตรฐานฟาร์มโคนมของกรมปศุสัตว์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับสินค้านมและผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศได้ โดยลักษณะการปรับตัวมีดังนี้

4.1 การลดต้นทุนการผลิตนํานมดิบ

เกษตรกรสามารถวางแผนการจัดการอาหารหยาบได้โดยมีการปรับปรุงทุ่งหญ้าให้มีคุณภาพ ซึ่งหญ้าที่นิยมปลูกคือพันธุ์เนเปียร์ และเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ และผลิตอาหารหมักไว้เพื่อใช้ในฤดูร้อนหรือกรณีที่มีการขาดแคลนอาหารหยาบ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการใช้อาหารข้น นอกจากนี้ มีการคั้ทิ้งแม่โคที่ให้ผลผลิตต่ำ ผสมไม่ติด หรือเป็นโรคเต้านมอักเสบ และเรื้อรัง ตลอดจนติดต่อเจ้าหน้าที่เช่น สัตวแพทย์ นักสัตวบาล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในการจัดการฟาร์ม

4.2 การจัดการและพัฒนาฟาร์มให้ตรงมาตรฐาน

เกษตรกรให้ความสำคัญในการจัดการโรงเรือน การเก็บรักษาและการขนส่งนํานมดิบ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านสุขอนามัยการผลิตนํานมดิบและการบันทึกข้อมูลฟาร์มค่อนข้างสูง แต่ในด้านสถานที่ตั้งฟาร์ม การจัดการด้านบุคลากร การจัดการด้านอาหารสัตว์ เกษตรกรให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย สาเหตุเนื่องจากปัจจัยทางด้านราคาอาหารที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดเวลา การไม่จดบันทึกข้อมูลและทำรายรับ-รายจ่ายของฟาร์ม ทำให้ไม่รู้ต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ สัตวแพทย์และนักสัตวบาลมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถดูแล ให้คำแนะนำ

และแก้ปัญหาในกรณีที่มีปัญหาในฟาร์มได้ นอกจากนี้ การอาศัยเทคโนโลยีและเครื่องจักรที่เหมาะสมในการจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐานจะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตได้

4.3 การมีส่วนร่วมในเครือข่ายอาชีพ

เกษตรกรมักเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพเสมอ และมีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมหรือข้อมูลข่าวสารจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพไปพูดคุยแลกเปลี่ยน หรือถ่ายทอดให้เกษตรกรที่ไม่ได้ร่วมทำกิจกรรม และถ้าไม่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมก็มักจะสอบถามข้อมูลข่าวสาร และความรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.4 แนวโน้มการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมในอนาคต

แม้ว่าเกษตรกรจะมีปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ทำให้การเลี้ยงโคนมมีรายได้ลดลง แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องการประกอบอาชีพนี้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังมีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริมที่สามารถทดแทนรายได้จากการเลี้ยงโคนม อีกทั้งไม่ยากเสียลงทุนเพิ่มและเริ่มต้นเรียนรู้การประกอบอาชีพใหม่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านอายุ แต่กลุ่มเกษตรกรที่มีแนวโน้มเลิกการเลี้ยงโคนมจะมีการปรับอาชีพมาเลี้ยงโคเนื้อแทน เป็นเพราะลักษณะการประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน ไม่ต้องใช้เงินลงทุนเริ่มต้นมาก ไม่ต้องประสบปัญหาเรื่องคุณภาพและราคาน้ำนมดิบ ผลตอบแทนที่ได้รับดีกว่าการเลี้ยงโคนมและยังเป็นที่ต้องการของตลาดรับซื้อภายในประเทศ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียกับการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม

5.1 การรับรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ การจัดการและพัฒนาฟาร์มให้ตรงมาตรฐาน และด้านการจัดการและพัฒนาฟาร์มให้ตรงมาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 การรับรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ ($r = 0.21$) และด้านการจัดการและพัฒนาฟาร์มให้ตรงมาตรฐาน ($r = 0.17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5.3 การรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ด้านความรู้เกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการจัดการและพัฒนาฟาร์มให้ตรงมาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

6. ปัญหา ข้อจำกัดในการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม

ปัญหาและข้อจำกัดที่สำคัญในการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม คือ ต้นทุนด้านอาหารและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น แต่ราคาน้ำนมดิบไม่มีการปรับขึ้น อัตราการผสมเทียมติดไม่สูง มีผลให้ปริมาณน้ำนมดิบในฟาร์มลดลงนอกจากนี้ ขาดแคลนบุคลากร เช่น สัตวแพทย์ นักสัตวบาล ในการให้บริการด้านการตรวจโรคและรักษาสุขภาพโคที่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนขาดเงินทุนในการเลี้ยงและขยายกิจการ

7. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการด้านอาชีพเลี้ยงโคนมของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จบระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมีแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนมในครอบครัวเฉลี่ย ไม่เกิน 2 คน มีการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในระดับต่ำ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการปรับตัวต่อการประกอบอาชีพ จึงต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายด้าน ๆ เช่น อายุ ระดับการศึกษา สถานการณ์แวดล้อม การรวมกลุ่มในสังคม ลักษณะครอบครัว รายได้จากการประกอบอาชีพ และเลือกใช้ช่องทางที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากที่สุด เช่น วิทยุชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มสหกรณ์โคนม เพื่อนบ้านหรือกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเดียวกัน นอกจากนี้ ในการให้ข้อมูลด้านความรู้เชิงวิชาการหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ควรเลือกใช้ภาษาและเนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญ มีความชัดเจน ที่เกษตรกรสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย ในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปรับตัวในอาชีพนั้น อาศัยความรู้และความสามารถของเกษตรกรอย่างเดียวยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่ต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้และทักษะที่พอเพียง และมีการติดตามเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดเวลา แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่มีข้อจำกัดทางการศึกษา ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย เช่น การส่งเสริมความรู้และเทคนิคในการจัดการฟาร์มเพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคนมและสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมโดยคณาจารย์แบบและหลักสูตรที่

เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละกลุ่ม และต้องมีการติดตามและประเมินผลทุกครั้ง มีการให้เงินทุน กู้ยืมหรือช่วยเหลือผ่านสหกรณ์โคนมเพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงและขยายกิจการได้ ตลอดจนจัดให้มีบุคลากรที่สามารถให้บริการแก่เกษตรกรอย่างรวดเร็วและเพียงพอ เช่น สัตวแพทย์ นักสัตวบาล เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบและได้คุณภาพตามที่ต้องการ และเป็นแรงผลักดันให้อาชีพการเลี้ยงโคนมสามารถแข่งขันและอยู่รอดได้ โดยเกษตรกรไม่ต้องเลิกอาชีพ อันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรที่ยั่งยืน ลดปัญหาการว่างงานและการเคลื่อนย้ายแรงงานอพยพจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในประเทศได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง "การรับรู้ด้านผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต่อการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ศึกษากรณี : สมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด" นำมาสู่ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการพัฒนาด้านอาชีพเลี้ยงโคนมภายใต้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

1. วางแผนการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเกษตร โดยให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เพื่อให้มีการรับรู้ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ โดยวิธีการกระตุ้นหรือชักชวนให้เกษตรกรมีการรับรู้ข่าวสารมากขึ้นจากช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้รวดเร็ว เช่น โทรทัศน์ วิทยุชุมชน ผู้นำชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นหรือภูมิภาค นอกจากนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการให้ข้อมูลข่าวสาร ควรเข้าหาเกษตรกรโดยการเยี่ยมเยียน เอาใจใส่ และให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการประสานงานและประชาสัมพันธ์ จะทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว เกิดความคิดในการปรับเปลี่ยนวิถีการประกอบอาชีพ ตลอดจนค้นคว้าพัฒนาหาแนวทางใหม่ ๆ ที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพต่อไป

2. ส่งเสริมการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม โดยจัดโครงการฝึกอบรมที่เหมาะสมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะ เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางวิชาการใหม่ ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการ

ประกอบอาชีพ เพราะการเข้ารับการฝึกอบรมจะทำให้เกษตรกรสามารถรับรู้ปัญหา วิเคราะห์ สาเหตุและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพได้ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมนั้น ควรเป็นลักษณะการฝึกอบรมนอกสถานที่ในรูปแบบการทำฟาร์มสาธิตที่มีการเตรียมพร้อมในด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งก่อนจัดฝึกอบรมควรสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมว่าต้องการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติในเรื่องใด โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมเมื่อเกษตรกรประสบปัญหาจากการเลี้ยงโคนมและต้องการคำแนะนำเพิ่มเติม การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่ ๆ เป็นต้น แล้วนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยสอดคล้องกับระดับการศึกษาและพื้นความรู้ในการประกอบอาชีพ ความต้องการฝึกอบรมของกลุ่มเกษตรกรในเรื่องเดียวกัน ตลอดจนสถานที่ตั้งฟาร์มโคนมของเกษตรกรที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านทักษะการอ่านและการเขียนอีกทั้งไม่สามารถปลีกเวลาเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมตามสถานที่ต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการได้ ดังนั้น หลักสูตรฝึกอบรมนอกสถานที่จึงควรเน้นความรู้ภาคปฏิบัติมากกว่าความรู้ภาคทฤษฎี โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม นอกจากนี้ การประเมินผลด้านความรู้และทักษะของเกษตรกร และการออกติดตามผลภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรม จะทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจและมีแรงจูงใจในการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปพัฒนาการประกอบอาชีพให้เกิดประโยชน์และได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

สำหรับเกษตรกรที่ต้องการเลิกประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมเพื่อเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาลักษณะการประกอบอาชีพใหม่ของเกษตรกร โดยสำรวจแนวโน้มและความเป็นไปได้ของการประกอบอาชีพว่ามีความสอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถของเกษตรกรแต่ละรายหรือไม่ อีกทั้งควรให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและหาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เป็นสิ่งที่ต้องการของตลาด

3. ควรจัดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและมีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณการขอรับบริการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น สัตวแพทย์ นักสัตวบาล เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น โดยทำการออกสำรวจเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง จะทำให้เกษตรกรเกิดความผูกพันและเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มากขึ้น ซึ่งเมื่อมีการสื่อสารข้อมูล

ข่าวสารหรือความรู้ต่าง ๆ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมก็จะให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง และเพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนม ตลอดจนสามารถขยายกิจการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีกองทุนกู้ยืมระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือไม่คิดดอกเบี้ยแก่เกษตรกร

4. ส่งเสริมให้มีการวิจัยค้นคว้าทางวิชาการเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต โดยการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องในด้านอาหารโคที่ให้โปรตีนสูง พันธุ์โคนมที่ให้น้ำนมสูงและเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่สามารถลดเวลาและการใช้แรงงาน

5. สร้างตลาดรองรับนมโคสดแท้ 100 เปอร์เซ็นต์ที่ผลิตในประเทศ การรณรงค์ให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้านมที่ผลิตจากนมโคสดแท้และที่ผลิตจากนมผง โดยการระบุที่ผลิตภักดิ์สินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคทราบถึงคุณค่าด้านโภชนาการของการบริโภคนมสดแท้

ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม

1. ควรมีการรวมกลุ่มในระดับภาค เพื่อสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มและสร้างอำนาจในการต่อรองกับภาครัฐและผู้ประกอบการแปรรูปอุตสาหกรรมนม

2. ควรกระตือรือร้นติดตามข้อมูล ข่าวสารด้านอาชีพและสถานการณ์ต่าง ๆ จากสื่อช่องทางอื่น ตลอดจนหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีพัฒนาการทางอาชีพเพิ่มขึ้น

3. ควรพยายามสร้างโอกาสทางการตลาด โดยทำการสำรวจตลาด ศึกษาความต้องการของผู้บริโภคเพื่อการแปรรูปนํ้านมดิบเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ออกจำหน่าย เช่น ไอศกรีม โยเกิร์ต เนยแข็ง เนย เป็นต้น

4. ควรลดการใช้อาหารข้นและเพิ่มการใช้อาหารหยาบ โดยส่งเสริมให้มีการปลูกหญ้ามากขึ้น และมีการวางแผนจัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์

5. ควรมีการทำให้ต้นทุนการผลิตนํ้านมดิบลดลงและได้คุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมและศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในระดับภาค
2. ควรศึกษาการประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
3. ควรศึกษาผลจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียที่มีต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
4. ควรศึกษาผลจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์ต่อการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั้งในด้านอาชีพ เศรษฐกิจ และสังคม
5. ควรศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ